

Arxiu històric FUNDACIÓ JAUME BOFILL

El cinema a Catalunya

Jordi Manent Tomàs, Elisabet Villalta Sala

SETEMBRE 1999

FUNDACIÓ
fundació
JAUME
Jaume
BOFILL
Bofill

TREBALL PROPÍ

EL CINEMA A CATALUNYA

Barcelona, setembre de 1999

Jordi Manent i Tomàs
Elisabet Villalta i Sala

ÍNDIX

- I. INTRODUCCIÓ (1)
- II. ANÀLISI DE LA PRESENCIA I DE L'ACCEPTACIÓ DEL CINEMA EN CATALÀ ELS ANYS 1996 I 1997 (5)
 - 1. Posició de Catalunya respecte al mercat cinematogràfic europeu (5)
 - 2. Espectadors i recaptació a Catalunya (5)
 - 3. Doblatges, subtitulacions i versions originals en català i en castellà (5)
 - 4. Còpies en català i en castellà (7)
 - 5. Conclusions (13)
- I. DOBLATGE, SUBTITULATGE I VERSIONS ORIGINALS EN CATALÀ DURANT EL PERÍODE 1991-1997 (16)
- II. ESTUDI PRÀCTIC (27)
 - 1. Dades sobre cinema en català durant el període 1991-1995 (28)
- III. ANNEX (34)
- IV. BIBLIOGRAFIA (44)

I. INTRODUCCIÓ

El cinema és un dels molts sectors on la presència del català és del tot minoritària. Si bé Catalunya és el país europeu amb la mitjana més alta d'assistència al cinema -cada català hi va 3,40 cops l'any-, el nombre de pel·lícules doblades o subtitulades al català és ínfim. Per posar un exemple, només un 3% de les pel·lícules exhibides als cinemes barcelonins són en català, i d'aquestes cal tenir en compte el tipus de cinema al qual s'emeten i les condicions en què es fa. Ara bé, malgrat que les dades relatives al nombre de pel·lícules que es projecten doblades, subtitulades o originals en català durant un any són significatives a l'hora de constatar la discriminació d'aquesta llengua, la realització d'un estudi només en base a aquestes dades és insuficient. Així, aspectes com ara la ubicació geogràfica del cinema i l'aforament de la sala on s'emet la pel·lícula, el nombre d'espectadors que acudeix al cinema en qüestió de manera regular -és un cinema "popular"/cèntric o no- i l'horari de projecció del film -sessió normal o sessió golfa-, condicionen el públic en l'elecció d'una pel·lícula determinada i en un idioma concret. A més a més, altres qüestions com el temps en què la pel·lícula es manté en cartellera o com la promoció que se'n fa a través dels mateixos cinemes i també dels mitjans de comunicació són factors determinants a l'hora d'avaluar la resposta social a la seva projecció.

A continuació presentem un breu estudi basat en xifres estadístiques sobre la situació del cinema a Catalunya. Tot i la importància dels punts esmentats en el paràgraf anterior, aquest treball es limita a presentar i a interpretar xifres absolutes i relatives sobre la presència del català als cinemes. Així, abarca només una part de les qüestions que caldria estudiar a l'hora de realitzar un estudi complet sobre la situació del cinema en català a Catalunya, però de totes maneres, la informació que presenta pot ser d'una gran utilitat a l'hora d'elaborar un treball d'aquestes característiques

L'estudi es divideix en tres parts: la primera part, que inclou xifres referents a l'assistència d'espectadors a films originals, doblats o subtitulats en català i castellà; la segona part, que inclou xifres referents als films doblats i subtitulats en català durant el període de temps comprès entre els anys 1991 i 1997, especificant l'empresa que els ha doblat o subtitulat; i la tercera part, que mostra els resultats d'un estudi pràctic realitzat sobre l'assistència d'espectadors a 16 films doblats al català durant els anys 1991 i 1995. Finalment, es conclou amb un annex que conté les consideracions legals existents respecte a les quotes de doblatge i subtitulat en català.

PRIMERA PART

II. ANÀLISI DE LA PRESENCIA I DE L'ACCEPTACIÓ DEL CINEMA EN CATALÀ ELS ANYS 1996 I 1997

1. Posició de Catalunya respecte al mercat cinematogràfic europeu

A Catalunya, el cinema és una de les primeres indústries de lleure i un dels sectors de les anomenades indústries culturals de més incidència social. Tenint en compte la relació "nombre d'espectadors per habitant", Catalunya és el primer mercat europeu (3'88 films per habitant en un any), per davant d'Irlanda (3'17), de l'estat Espanyol (2'65), de França (2'35), de Gran Bretanya (2'11), d'Alemanya (1'62) i d'Itàlia (1'61). A més a més, el Principat se situa en la sisena posició pel que fa a xifres absolutes d'espectadors i només està precedida per França, Alemanya, Gran Bretanya, Itàlia i el conjunt de l'estat Espanyol –respectivament. Així, deixa enrera països com Bèlgica, Holanda, Suècia, Suïssa, Àustria, Noruega, Irlanda, Dinamarca, Portugal, Grècia i Finlàndia. També en aquest sentit i com a conseqüència d'aquest nombre tan elevat d'espectadors, Catalunya es converteix en el vuitè mercat pel que fa a les xifres de recaptació. França, Alemanya, Gran Bretanya, Itàlia, el conjunt de l'estat Espanyol, Suïssa i Suècia són, respectivament, els set països que la precedeixen.

2. Espectadors i recaptació a Catalunya

Partint de les xifres d'espectadors i de recaptació relatives al període comprès entre els anys 1993 i 1997, es pot observar com s'ha produït un augment progressiu pel que fa a l'assistència al cinema dels ciutadans de

Catalunya, Així, els 19.548.935 espectadors de l'any 1993 han augmentat fins els 23.649.903 espectadors de l'any 1997, mentre que les xifres de recaptació han passat dels 10.571,4 milions de pessetes inicials als 15.620,4 milions de pessetes finals.

ANY	ESPECTADORS	RECAPTACIÓ
1993	19.548.935	10.571,4
1994	20.028.968	11.287,5
1995	22.033.090	13.447,4
1996	23.658.969	15.013,9
1997	23.649.903	15.620,4

Ara bé, tot i que aquestes xifres demostren interès pel cinema, no especifiquen preferències lingüístiques dels ciutadans. En aquest sentit, la xifra d'espectadors de pel·lícules exhibides en català i de pel·lícules exhibides en castellà és potser l'indicador més fiable a l'hora de determinar el grau d'aquestes preferències, però les enquestes o els estudis també són indicadors orientatius. A continuació presentem algunes dades recollides l'any 1998. Segons una enquesta de l'**Institut Opina**, publicada per **La Vanguardia** el 29 de juny de 1998, el decret establert per la Generalitat sobre les quotes de cinema en català rebia el suport d'un 55,6% de la població. També l'estudi Cinema en català, encarregat pel **Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya** a l'**Instituto DYM** aquest mateix mes de juny, indicava que el 83,6% dels enquestats trobava justa la quota d'un 50% de pel·lícules en català. I l'enquesta realitzada per **Line Staff** entre el 13 i el 15 de juliol, novament per encàrrec del Govern, revelava que el 76,76% dels enquestats trobava

necessari l'aplicació del decret. Ara bé, aquest posicionament dels enquestats favorable al cinema en català es contradiu per complet amb la realitat cinematogràfica actual. Les dades referents als doblatges, les subtitulacions i les versions originals de les pel·lícules en català i castellà ratifiquen aquest fet.

3. Doblatges, subtítulacions i versions originals en català i castellà

La presència de la llengua catalana en els doblatges i les subtítulacions és minoritària. Aquest fet, juntament amb el reduït nombre de films en versió original catalana, converteix el català en una llengua totalment marginada pel que fa a la seva presència a les grans pantalles. El següent apartat mostra les xifres relatives a aquesta qüestió els anys 1996 i 1997.

		QUANTITAT		QUANTITAT	
		1996	%	1997	%
ORIG	CAT	22 <i>14%</i>	2%	34 <i>19%</i>	3%
	CAST	137 <i>86%</i>	12%	148 <i>81%</i>	12%
	TOTAL	159 <i>100%</i>	14%	182 <i>100%</i>	15%
DOBL	CAT	49 <i>8%</i>	4%	34 <i>6%</i>	3%
	CAST	556 <i>92%</i>	47%	539 <i>94%</i>	45%
	TOTAL	605 <i>100%</i>	51%	573 <i>100%</i>	48%
SUBT	CAT	4 <i>1%</i>	0%	3 <i>1%</i>	0%
	CAST	412 <i>99%</i>	35%	446 <i>99%</i>	37%
	TOTAL	416 <i>100%</i>	35%	449 <i>100%</i>	37%
TOTAL PEL·LÍCULES EXHIBIDES		1180	100%	1204	100%

La informació compresa en aquesta taula mostra diverses qüestions. Primer de tot, les proporcions de cinema català i castellà que s'estableixen en cada un dels dos anys analitzats, diferenciant entre els films doblats, subtitulats i en versió original exhibits en cada llengua. Després, la proporció de pel·lícules doblades respecte a les subtitulades i a les que són en versió original. I finalment, l'evolució del cinema en català i en castellà que s'ha produït durant tots aquests anys.

Pel que fa a aquest últim punt, la relació entre el nombre de pel·lícules projectades en català els anys 1996 i 1997 és irregular segons es tracti de versions originals, doblatges o subtitulacions. Pel que fa a la producció de pel·lícules en català, l'any 1996 aquest tipus de films suposa un 14% respecte al total de films originals en català i castellà, mentre que l'any 1997 suposa un 19%. En aquest cas, la valoració és bona, ja que si bé augmenta tan el nombre de films originals en català com en castellà, els primers ho fan en una major proporció. Referent als doblatges, la situació es capgira. Així, les 49 pel·lícules doblades l'any 1996, que suposaven un 8% sobre el total de doblatges d'aquell any, disminueixen a 34 l'any 1997, que suposen un 6% sobre el total. A més a més, tenint en compte que aquest segon any es redueix el total de films doblats en català i castellà, la disminució de les pel·lícules doblades en català és encara més greu. I pel que fa als subtítols en català, aquests es mantenen en un 1% respecte al total de films subtitulats.

Tot i els canvis esmentats, les variacions produïdes d'un any a l'altre en la projecció de films en català respecte al total de films exhibits són mínimes. En el cas de les versions originals en català, el percentatge de films projectats augmenta en un punt del primer any respecte al segon -la representació passa del 2% al 3%-, però en el cas dels doblatges en català es produeix un retrocés d'un punt -es passa del 4% al 3%. Pel que fa a les subtitulacions, es mantenen en el 0%.

Aquestes xifres són molt negatives, tant pel que fa a la quantitat de films en català com pel que fa la pràctica invariabilitat d'aquesta situació d'un any a l'altre. Ara bé, l'anàlisi d'aquestes dades pren un gran interès si s'afegeix el quadre amb les xifres relatives als espectadors que han vist cada tipus de film durant els anys estudiats.

		QUANT	QUANT	Δ %	ESPECTAD	ESPECTAD	Δ %	REAL
		1996	1997		1996	1997		
ORIG	CAT	22	34	+54,5	40.747	113.442	+178,4	+80
	CAST	137	148	+8,02	1.387.561	2.073.560	+49,43	+38,4
	TOTAL	159	182	+14,46	1.428.308	2.187.002	+53,11	+33,76
DOBL	CAT	49	34	-30,6	309.358	321.279	+3,85	+49,67
	CAST	556	539	-3,05	20.276.702	19.669.616	-2,99	-0,06
	TOTAL	605	573	-5,28	20.586.060	19.990.895	-2,89	2,53
SUBT	CAT	4	3	-25	4.029	1.355	-66,36	-55,16
	CAST	412	446	+8,25	1.505.019	1.477.826	-1,80	-9,29
	TOTAL	416	449	+7,92	1.509.048	1.479.181	-1,97	-9,18

DEPARTAMENT DE CULTURA DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA, Exhibició 1996 i 1997

Aquesta taula és doblement interessant. Per una banda, permet veure les variacions percentuals del nombre de films projectats segons llengua i tipologia -versió original, doblatge o subtitulació-, que excepte en el cas de les versions originals, sempre és favorable al castellà. Ara bé, el que realment interessa analitzar és la relació entre aquest increment o disminució de films i l'increment o disminució d'espectadors.

Versions originals

El nombre de pel·lícules en versió original augmenta tant pel que fa als films en català com en castellà, i també ho fa el nombre d'espectadors. En el cas del català, l'augment del nombre de projeccions en un 54,5% provoca l'augment en un 178,4% d'espectadors, la qual cosa suposa un augment real de públic d'un 80%. Pel que fa a les pel·lícules en versió original castellana, l'augment real d'espectadors se situa en un 38,3%.

Films doblats

En aquest cas, les xifres referents als doblatges en català són espectaculars. Malgrat la disminució en un 30,6% de films doblats en aquesta llengua l'any 1997 respecte l'any 1996, el nombre d'espectadors d'un any a l'altre augmenta en un 3,85%. En proporció, aquesta xifra suposa un augment real d'un 49,67%, fet que demostra un interès del públic català pels doblatges en llengua catalana. Pel que fa als doblatges en castellà, la disminució del nombre de films entre el 1996 i el 1997 coincideix amb una lleu disminució d'espectadors, i pràcticament no es pot parlar de variació entre el públic d'un any i de l'altre -l'increment real es marca en un -0,06%.

Films subtitulats

Els films subtitulats constitueixen la modalitat menys vista pel públic en general i el cas dels films subtitulats en català no és cap excepció. Tot el contrari. La reducció d'un 25% de subtítols en català dels films projectats l'any 1997 respecte els projectats l'any 1996 es tradueix en una disminució de públic d'un 66,36%, que suposa un -55,16% d'increment real d'espectadors. En el

cas dels subtítols en castellà l'increment real d'espectadors no és tan negatiu, si bé se situa en un -9,29%.

4. Còpies en català i en castellà

A banda de les xifres genèriques percentuals mostrades fins el moment, també disposem de dades relatives a la quantitat de còpies distribuïdes l'any 1997 per a una mateixa pel·lícula segons es tracti de la versió catalana o de la versió castellana. Així, de les 300 pel·lícules més vistes a Catalunya i sobre una estimació de 3.647 còpies doblades al castellà, només 82 –és a dir, un 2'25%- van ser doblades en català. Com a exemples concrets d'aquest any trobem els següents:

	CÒPIES					
	CAT	%	CAST	%	TOTAL	%
EL PACIENT ANGLÈS	5	18,5 1	22	81,4 8	27	100
	26,31		18,48		19,56	
EL DEMÀ NO MOR MAI	6	14,2 8	36	85,7 1	42	100
	31,57		30,25		30,43	
EL SANT	4	9,75	37	90,2 4	41	100
	21,05		31,09		29,71	
CRIATURES FEROTGES	4	14,2 8	24	85,7 1	28	100
	21,05		20,16		20,28	
TOTAL	19	13,7 6	119	86,2 3	138	100
	100		100		100	

Les dades reflectides en aquesta taula demostren com d'un total de 138 còpies només 19 –un 13'6%- han estat doblades o subtitulades en català, mentre que les 119 restants –un 86'23%- han estat doblades o subtitulades en castellà. La desproporció entre el nombre de còpies en català i en castellà és evident, i això repercuteix, és clar, en els percentatges d'espectadors.

En aquest sentit, a partir de les xifres presentades a la segona taula es pot veure com l'any 1997 només el 5,89% de pel·lícules projectades a Catalunya van ser en català –en versió original, doblada o subtitulada-, mentre que la resta –el 93,79%- van ser en castellà. Així, la xifra de només un 1,84% de persones que l'any 1997 van anar a veure pel·lícules doblades, subtitulades o en versió original en català s'ha d'analitzar, primer de tot, a partir de les possibilitats reals que hi havia de veure un film d'aquestes característiques, a més de totes les consideracions anteriors.

Així doncs, degut a la falta d'informació no és possible establir xifres relatives referents a una major o menor assistència de públic a les pel·lícules en versió original, doblades i subtitulades en català o en castellà. Ara bé, el que sí es pot quantificar és la relació existent entre la distribució i l'exhibició dels films en català i en castellà, i en aquest sentit el català queda relegat a un absolut segon terme.

5. Conclusions

L'assistència al cinema és una de les principals activitats lúdiques. El cinema és un producte de masses que atrau a gran part de la població, i a efectes de la normalització lingüística, aquest és un fet especialment rellevant. És interessant que productes minoritaris i de qualitat puguin ser vistos en català, però per tal d'aconseguir que el català arribi al major nombre de persones també cal centrar els esforços en aconseguir una major presència en els productes massius. El català pateix una situació marginal tant pel que fa al doblatge, les subtitulacions i l'exhibició de films com pel que fa a la venda i lloguer de pel·lícules de vídeo en aquesta mateixa llengua i establir quotes és una manera de protegir els drets dels ciutadans. Aquesta és una mesura habitual en altres estats com el francès o l'espanyol mateix i els distribuïdors i exhibidors que s'hi oposen o hi posen traves perpetuen la situació de discriminació que pateix el català en la indústria cinematogràfica. A més a més, oposant-se a la implantació dels drets legítims de Catalunya pel que fa a gaudir d'uns mínims de cinema en català, demostren la seva consideració del Principat com a país de segona categoria. La situació s'agreuja més encara si es té en compte que algunes d'aquestes exhibidores i distribuïdores respecten altres llengües amb un mercat potencial igual o inferior al català.

D'altra banda, cal apuntar que la política de subvencionar els doblatges pot ser bona per demostrar que hi ha mercat per al cinema en català, però no es pot acceptar com a solució a la situació dramàtica actual. Si això és així, es crea una situació en la qual és en funció del pressupost que es discrimina o no

el dret al consumidor a poder veure cinema doblat o subtitulat a la nostra llengua. Qualsevol política que pretengui potenciar, ajudar o incentivar el cinema en català i que no estableixi un règim de quotes i sancions no serà efectiva per canviar la correlació actual de l'oferta, i ha de ser independent a qualsevol tipus de subvenció i/o promoció.

SEGONA PART

III. DOBLATGE, SUBTITULATGE I VERSIONS ORIGINALS EN CATALÀ EN EL PERÍODE 1991-1997

La segona part de l'estudi es basa de nou en l'anàlisi de les xifres absolutes sobre el nombre de pel·lícules subtitulades i doblades al català, però en aquest cas es tracta de xifres relatives als període de temps comprès entre els anys 1991 i 1997. A més a més, en aquest cas també s'inclouen dues taules especificant les empreses que han doblat o subtitulat films al català durant aquests anys.

A l'igual que en la primera part de l'estudi, el caràcter estadístic d'aquest segon apartat impedeix aventurar sobre la situació del cinema en català en els anys vinents però tot i així, les xifres que es presenten permeten analitzar el nombre de pel·lícules originals, doblades i subtitulades en català durant un període de temps determinat. Així mateix, també permeten contrastar el nombre de pel·lícules originals, doblades i subtitulades en català i en castellà. El quadre següent conté aquesta informació.

PEL.LÍCULES 1997	QUANTITAT	%
	ORIGINALS EN CATALÀ	34 19%
ORIGINALS EN CASTELLÀ	148 81%	12%
TOTAL ORIGINALS	182 100%	15%
DOBLADES EN CATALÀ	34 6%	3%
DOBLADES EN CASTELLÀ	539 94%	45%
TOTAL DOBLADES	573 100%	48%
SUBTITULADES EN CATALÀ	3 1%	0%
SUBTITULADES EN CASTELLÀ	446 99%	37%
TOTAL SUBTITULADES	449 100%	37%
TOTAL PEL.LÍCULES EXHIBIDES	1204	100%

DEPARTAMENT DE CULTURA DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA, Exhibició 1997

Segons les xifres publicades pel **Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya**, l'any 1997 es van projectar a Catalunya un total de 1204 pel.lícules, de les quals un 94% eren originals, doblades o subtítulades en castellà i només un 6% ho eren en català. D'aquestes 1204 pel.lícules, i englobant tant les projectades en llengua catalana com castellana, el 15% eren films originals, el 48% pel.lícules doblades i el 37% restant subtítulades. La desproporció entre la presència del català i el castellà és evident en qualsevol de les tres modalitats, però és especialment visible en el cas de les subtítulacions. De les 449 pel.lícules subtítulades l'any 1997, només en un 1% es tracta de subtítols en català, percentatge que correspon a una xifra absoluta

de 3 films. Pel que fa als doblatges, la presència de la llengua catalana assoleix un 6%, si bé tenint en compte que el nombre total de pel·lícules doblades és més alt que el nombre total de pel·lícules subtítolades, l'ús del català entre ambdós tipus de films varia només en un 3,7%. I és en el cas de les pel·lícules originals on el català assoleix els percentatges més alts, tant respecte al castellà com al total de films doblats o subtítolats en català. Així, un 19% de films originals respecte al total de films originals es projecten en català, xifra que suposa una representació d'un 3% de films catalans sobre les 1204 pel·lícules projectades l'any 1997. En aquest sentit, les pel·lícules originals gaudeixen d'una major presència percentual sobre les subtítolades i doblades al català, que no suposen ni un 1% de la projecció total. Ara bé, tot i aquests dos punts de diferència, el nombre de pel·lícules originals en català coincideix en termes numèrics absoluts amb el nombre total de pel·lícules doblades en català, 34 en tots dos casos. Ara bé, el que sí superen àmpliament és la xifra de només 3 films amb subtítols catalans.

Respecte a la distribució de pel·lícules estrenades doblades, subtítolades o doblades i subtítolades en català, les dades de què disposem corresponen al període 1991-1997, i a més de diferenciar entre els dos tipus de pel·lícula, especifiquen l'empresa distribuïdora i si han estat o no subvencionades o promocionades.

FILMS EN CATALA

ANY ESTRENA	DOBLADES	SUBTITULADES		DOBL I SUBT		TOTAL	
		N SUBV	N PROM	N SUBV	N PROM	N SUBV	N PROM
1991	2	0		0		2	
1992	4	0		2		6	
1993	9	5		0		14	
1994	11	5	4	0		20	
1995	29	2	12	2	1	49	
1996	13	0	5	0		20	
1997	3	0	2	0		5	
TOTAL	71	12		4		87	

FILMS EN CATALA		DOBLADES		SUBTITULADES		DOBL I SUBT		TOTAL	
ANY ESTRENA	% TOTAL	% TOTAL	% TOTAL	% TOTAL	% TOTAL	% TOTAL	% TOTAL	% TOTAL	% TOTAL
1991	2 3%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	2 2%	2 2%	2 2%	2 2%
1992	4 6%	0 0%	0 0%	2 50%	2 50%	6 7%	6 7%	6 7%	6 7%
1993	9 13%	5 42%	0 0%	0 0%	0 0%	14 16%	14 16%	14 16%	14 16%
1994	11 15%	5 42%	0 0%	0 0%	0 0%	16 23%	16 23%	16 23%	16 23%
1995	29 41%	2 17%	0 0%	2 50%	2 50%	33 56%	33 56%	33 56%	33 56%
1996	13 18%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	13 23%	13 23%	13 23%	13 23%
1997	3 4%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	3 6%	3 6%	3 6%	3 6%
TOTAL	71 100%	12 100%	4 100%	87 100%	87 100%	87 100%	87 100%	87 100%	87 100%

No es pot parlar d'una evolució contínua en la distribució d'estrenes doblades, subtitulades i doblades i subtitulades en català. Pel que fa als doblatges distribuïts, aquests protagonitzen una creixuda important des del 1991 fins el 1995, que és quan assoleixen el seu punt màxim. Ara bé, aquest any la tònica ascendent s'atura, i a partir d'aleshores la davallada és espectacular: de les 29 estrenes doblades al català i distribuïdes l'any 1995 es passa a les 13 de l'any 1996, i a les 3 de l'any 1997. Amb la distribució de films estrenats i subtitulats en català la situació és encara més greu. En aquest cas, els únics anys en què es distribueix algun film estrenat i subtitulat en català són el 1993, el 1994 i el 1995, i les xifres són inferiors que en el cas anterior. Així, els dos primers anys es distribueixen un total de 5 estrenes subtitulades al català, mentre que el tercer ja només són dues. I referent a la distribució d'estrenes doblades i subtitulades, aquestes són mínimes. Només se'n distribueixen 4 en tots aquests anys, i repartides de dues en dues els anys 1992 i 1995.

Respecte a la promoció i subvenció dels films, més de dues terceres parts de les pel·lícules doblades, tres quartes parts de les pel·lícules doblades i subtitulades i la totalitat de les pel·lícules subtitulades han estat subvencionades i promocionades. Ara bé, la rellevància d'aquesta informació queda totalment relativitzada davant l'absència de dades sobre les formes de promoció i la quantitat invertida en subvencions, de manera que és impossible treure'n cap conclusió. El que sí es pot analitzar a partir d'aquestes dades és la relació entre les estrenes de films en català i les empreses que els han distribuït.

	1991		1992		1993		1994		1995		1996		1997		TOTAL	
		SUBV		SUBV		SUBV		SUBV		SUBV		SUBV		SUBV		SUBV
ARABA FILMS	0				0		2		0		0		0		4	
	0%		0%		0%		20%		0%		0%		0%		4%	
ARABA	0		0		0		1		1		0		0		3	
	0%		0%		0%		10%		4%		4%		0%		3%	
AURUM	0		0		0		0		0		0		0		0	
	0%		0%		0%		0%		0%		0%		0%		0%	
BUENAVISTA	0		0		0		0		3		3		0		7	
	0%		0%		0%		0%		12%		21%		0%		7%	
CAVALL FORT	0		0		3		2		3		1		0		9	
	0%		0%		50%		20%		12%		7%		0%		9%	
COLUMBIA	0		1		2		0		0		0		0		3	
	0%		25%		33%		0%		0%		0%		0%		3%	
FILMAYER	0		0		0		0		1		1		0		4	
	0%		0%		0%		0%		4%		7%		0%		4%	
FOX	0		0		1		0		2		0		0		5	
	0%		0%		17%		0%		8%		0%		0%		5%	
IVEX	0		0		2		1		0		0		0		4	
	0%		0%		33%		10%		0%		0%		0%		4%	
LAUREN	2		3		1		2		11		5		6		37	
	100%		75%		17%		20%		42%		36%		100%		39%	
MANGA FILMS	0		0		0		0		1		0		0		2	
	0%		0%		0%		0%		4%		0%		0%		2%	
MANGA	0		0		0		1		0		0		0		1	
	0%		0%		0%		10%		0%		0%		0%		1%	
TELEGROUP	0		0		0		1		0		0		0		1	
	0%		0%		0%		10%		0%		0%		0%		1%	
TRIPCTERS	0		0		0		0		0		1		0		2	
	0%		0%		0%		0%		0%		7%		0%		2%	
UIP	0		0		0		1		6		3		0		20	
	0%		0%		0%		10%		23%		21%		0%		21%	
TOTAL	2		4		6		10		26		14		6		96	
	100%		100%		100%		100%		100%		100%		100%		100%	

PEL·LÍCULES SUBTITULADES EN CATALÀ

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	TOTAL
	SUBV	SUBV	SUBV	SUBV	SUBV	SUBV	SUBV	
ALTAFILMS	0	0	2 40%	1 17%	0 0%	0	0	3 23%
BALLETBÒ COLL	0	0	0 0%	0 0%	1 50%	0	0	1 8%
BARCINO FILMS	0	0	1 20%	0 0%	0 0%	0	0	1 8%
LAUREN	0	0	0 0%	5 83%	1 50%	0	0	6 46%
MUSIDORA	0	0	1 20%	0 0%	0 0%	0	0	1 8%
SOGEFAG	0	0	1 20%	0 0%	0 0%	0	0	1 8%
TOTAL	0	0	5 100%	6 100%	2 100%	0	0	13 14%

De les 15 distribuïdores que entre els anys 1991 i 1997 han distribuït alguna estrena doblada al català, l'empresa **Lauren** sobresurt sobre la resta, amb 37 estrenes –un 39% del total. A continuació se situa la **UIP**, amb 20 estrenes –un 21% del total-, i la segueix **Cavall Fort** amb la distribució de 9 films. La resta d'empreses es mouen entre les xifres de distribució d'1 i 7 estrenes doblades en català. Pel que fa a l'estrena de pel·lícules subtitulades en català, **Lauren** destaca de nou, amb 6 films distribuïts –un 46% del total-, i ja amb la meitat de films, 23, hi ha l'empresa **Altafilms**. Les distribuïdores **Barcino Films, Balletbò Coll, Musidora i Sogepag** en tots aquests anys distribueixen només un film subtitulat en català.

És difícil treure unes bones conclusions a partir de dades tan dispars, si bé el que mostren totes elles és la inferioritat del cinema en català respecte el castellà per una banda, i la més que insuficient representació del català a les pantalles de tot Catalunya per l'altra.

TERCERA PART

IV. ESTUDI PRÀCTIC

A partir de les dues primeres parts d'aquest treball es pot afirmar que l'anàlisi de les dades referents al nombre de pel·lícules exhibides cada any en funció dels espectadors demostra grans variacions pel que fa al cinema en català i no tantes pel que fa al cinema en castellà. Les xifres relatives a les versions originals, doblades i subtitulades en català proporcionen informació molt significativa respecte a la resposta del públic, positiva davant els dos primers casos i negativa en el tercer.

Ara bé, tal i com s'ha comentat en la introducció, qualsevol variació en el nombre de públic en un film determinat no només depèn de la llengua en què es projecta i de la tipologia del film sinó de factors tan importants com ara la posició de la pel·lícula en el rànking de films projectats aquell any, la ubicació geogràfica del cinema en què es projecta la pel·lícula, la situació del cinema en el rànking de cinemes de tot Catalunya, l'aforament de la sala en què s'exhibeix el film, el tipus de sessió -golfa o normal- i el temps que la pel·lícula es manté en cartellera.

En efecte, una pel·lícula exhibida en una població de més de 25.000 habitants, durant un mes i a un nombre elevat de sales amb un aforament destacat assolirà unes xifres de públic superiors que aquesta mateixa pel·lícula projectada en condicions pitjors. I això independentment de la llengua en què es projecti. En aquest sentit, no disposem de totes les dades necessàries

respecte a les pel·lícules exhibides a Catalunya en català i castellà els anys 1991 i 1997, de manera que ens és impossible ponderar les dades dels apartats anteriors, però sí que disposem de dades relatives a 16 pel·lícules doblades en català durant el període 1991-1995.

1. Dades sobre cinema en català durant el període 1991-1995

Les dades que presentem provenen de l'estudi El cinema doblat en català: una anàlisi dels resultats i fan referència a tot Catalunya. Ara bé, l'estudi es presenta a partir de la següent segmentació geogràfica: Barcelona ciutat, àrea metropolitana de Barcelona, resta de la província de Barcelona, província de Girona, província de Lleida i província de Tarragona. Els films analitzats són els següents: **Hamlet, El príncep de les marees, La puta del rei, Indoxina, Chaplin, Mira qui parla ara, Petit Buda, En el nom del pare, Molt soroll per res, La pesta, El cim de les vídues, Rapa Nui, Corina, Corina, Bales sobre Broadway, Un bon home a l'Àfrica i Rob Roy.**

Les 16 pel·lícules van tenir un total de 2.317.575 espectadors.

D'aquests, un 21,9% (508.507) van assistir a les versions en català, i un 78,1% (1.808.328) a les versions en castellà. Ara bé, per encarar correctament la qüestió relativa al nombre d'espectadors que ha assistit al cinema en català o castellà cal fixar-se no en un hipotètic "potencial" d'espectadors segons la llengua ni en el comportament de la demanda, sinó en l'oferta. En efecte, allí on l'oferta ha estat millor, la resposta també ho ha estat. El nombre

d'espectadors de pel·lícules en català ha estat més alt com més àmplia ha estat l'oferta, és a dir, en funció de les poblacions i del nombre i l'aforament de les sales on s'han exhibit.

GIRONA

PEL·LÍCULA	V CAT	SALES	V CAST	SALES	NOTES
HAMLET	622	3	8.427	13	La versió castellana inclou una sala a Girona capital
EL PETIT BUDA	14.46 1	15	9.164	9	
EN EL NOM DEL PARE	15.30 9	9	5.926	8	La versió catalana inclou una sala a Girona capital (=90% espectadors) La versió castellana es projecta en poblacions petites

ÀREA METROPOLITANA DE BARCELONA

L'Àrea Metropolitana de Barcelona constitueix la zona de tot Catalunya en la que el percentatge de catalanoparlants és més baix i és interessant veure com hi han funcionat les pel·lícules en català. En aquest sentit, només un 3% d'espectadors van acudir a la versió catalana de les pel·lícules, però cal tenir en compte que només se n'hi van projectar sis.

PEL·LÍCULA	V CAT	V CAST	NOTES
LA PESTA	215	2.045	Només va circular 1 còpia de la versió catalana , que es va projectar exclusivament a Badalona i només durant 3 dies
INDOXINA	3.087	4.811	La versió catalana només es va exhibir a Sant Cugat i durant 14 dies La versió castellana es va exhibir a 3 poblacions diferents
CHAPLIN	846	2.519	La versió catalana es va exhibir exclusivament a Sant Cugat i només durant 7 dies La versió castellana es va exhibir a 7 poblacions i durant 32 dies ¹
MOLT SOROLL PER RES	60	15.204	Aquests 60 espectadors procedeixen d'1 sala de Cornellà on la pel·lícula es va oferir després de la devallada de la versió castellana exhibida en la mateixa sala
PETIT BUDA	468		La versió catalana es va veure en 1 sola població i després d'haver estat exhibida la versió castellana en el mateix cinema La versió castellana va ser vista en 8 poblacions
EN EL NOM DEL PARE	1.471	14.533	La versió catalana es va exhibir només a Sant Cugat, on en una setmana va fer els 1.471 espectadors. A Castelldefels, exhibint-se la versió castellana en 4 sales, van caldre 10 dies per fer els 1.630 espectadors

¹ **Versió castellana de la pel·lícula Chaplin:** a Cerdanyola la primera setmanava fer 290 espectadors i a Badalona 876.

Versió catalana de la pel·lícula Chaplin: a Sant Cugat la setmana que es va exhibir en va fer 846

PROVÍNCIES DE BARCELONA, LLEIDA I TARRAGONA

El comportament ha estat similar: aproximadament un 30% del total

d'espectadors han assistit a la versió catalana dels films, mentre que la versió castellana no arriba al 70%. Ara bé, de nou l'oferta condiciona els resultats.

	TOTAL BUTAQUES	% BUTAQUES V CAT	% ESPECTAD V CAT	% BUTAQUES V CAST	% ESPECTAD V CAST
15 FILMS	4.682.709	17,62%	15,17%	82,38%	84,83%

El desequilibri entre el nombre d'espectadors es correspon amb el desequilibri de l'oferta. És la distribució desigual de les dues versions allò que d'entrada determina l'èxit d'una o altra versió. Tant la quantitat de butaques com la categoria de les sales afavoreix els films en castellà respecte els films en català, de manera que es pot afirmar que quantitat i qualitat de l'oferta determinen ja d'entrada quins seran els resultats.

ANNEX

V. ANNEX

LLEIS RELATIVES A LES QUOTES DE CATALÀ I CASTELLÀ A LES PANTALLES CINEMATOGRAFÍQUES

Any 1992, reforma de la llei 3/1980 del 10 de gener

Reforma centrada principalment en les llicències de doblatge

Tota pel·lícula comunitària, incloses les espanyoles, que es distribueixi a l'estat Espanyol permetrà l'obtenció de, com a màxim, tres llicències de doblatge per a pel·lícules de tercers països (la legislació anterior en permetia 4). Ara bé, aquesta llicència només s'obtindrà si aquestes pel·lícules comunitàries obtenen uns ingressos mínims bruts en taquilla de 20 milions de pessetes pel que fa a la primera llicència i de 50 milions pel que fa a la segona i a la tercera. Abans, els drets de llicència de doblatge s'obtenien només a partir del moment que una distribuïdora contractava els drets de distribució d'una pel·lícula espanyola. Això permetia que les distribuïdores pauessin diners per produccions que mai s'arribarien a exhibir. En 10 anys, 72 pel·lícules no van arribar a les pantalles.

BOE N° 138

13139 LLEI 17/1994, de 8 de juny de Protecció i Foment de la cinematografia

Exposició de motius

- És urgent i necessari equiparar l'obra cinematogràfica dels països membres de la Unió Europea a l'obra cinematogràfica espanyola
- Resulta convenient flexibilitzar el compliment per part dels exhibidors de les quotes de pantalla
- És inaplaçable adaptar la quota de distribució a les exigències de marcat, establint per a aquesta mesura una vigència màxima de 5 anys a partir de la promulgació d'aquest Decret-Llei. Al final d'aquest període el doblatge de pel·lícules de tercers països a les llengües oficials de l'estat Espanyol ha d'estar liberalitzat.
- Totes aquestes previsions exigeixen reconèixer i preveure noves mesures de foment, capaces d'ajudar a la plena recuperació de la crisi del sector àudiovisual. Entre aquestes mesures destaquen la coproducció d'obres cinematogràfiques entre productors independents i les televisions públiques i privades.
- Per últim, es posen al dia la tipificació de les infraccions de les normes legals que regulen aquesta matèria i s'actualitzen i es reforcen les sancions que poden imposar-se per via administrativa.

DISPONGO:

Article 1. Objectiu de la Llei
(...)

Article 2. Obres europees
(...)

Article 3. Obra cinematogràfica comunitària
(...)

Article 4. Foment de les empreses i activitats audiovisuals

El Govern acordarà, dins dels límits pressupostaris, mesures de foment dirigides a les empreses, obres i activitats audiovisuals espanyoles i a les coproduccions que reuneixin les condicions que s'estipulin reglamentàriament, per mitjà de l'accés al crèdit, ajuts i subvencions a la producció, així com també als diferents tipus d'activitats audiovisuals, inversió pública, mesures de recolzament fiscal, promoció exterior i interior, convenis de cooperació, ajuts a la formació de professionals que ofereixen els seus serveis en la producció d'obres i gravacions i premis.

Article 5. Coproducció entre les televisions i productors independents
(...)

Article 6. Quotes de pantalla

1. Cada any natural, les sales d'exhibició cinematogràfica estaran obligades a programar obres cinematogràfiques comunitàries en versió original o doblada de manera que al cap de l'any s'hagi observat la següent proporció dels dies d'exhibició d'aquestes pel·lícules i les de tercers països doblades a qualsevol de les llengües oficials de l'estat Espanyol:
 - a) Un mínim d'un dia d'exhibició d'obra cinematogràfica comunitària per cada dos d'exhibició de pel·lícules de tercers països en versió doblada a qualsevol llengua oficial espanyola a les ciutats de més de 125.000 habitants.
 - b) Un mínim d'un dia d'exhibició d'obra cinematogràfica comunitària per cada tres d'exhibició de pel·lícules de tercers països en versió doblada a qualsevol llengua oficial espanyola a les ciutats de menys de 125.000 habitants.
 - c) Un mínim d'un dia d'exhibició d'obra cinematogràfica comunitària per cada dos d'exhibició de pel·lícules de tercers països en versió doblada a qualsevol llengua oficial espanyola quan aquestes hagin estat estrenades a l'estat Espanyol amb dos anys d'anterioritat a l'exhibició que es pretén computar. No obstant això, l'Institut de la Cinematografia i les Arts Audiovisuals (ICAA) podrà determinar, en atenció a a l'especial interès cinematogràfic de la pel·lícula l'aplicació de la proporció prevista a l'apartat b).
2. En els complexos cinematogràfics formats per dues o més sales d'exhibició, el compliment de les proporcions anteriors es podrà efectuar individualment

per cada una de les sales que els conformen o pel complex en el seu conjunt. En aquest últim supòsit, el nombre de dies d'exhibició d'obres cinematogràfiques comunitàries que s'hi efectuïn haurà de ser equivalent al que li correspondria per la suma de cada una de les sales, sent impossible complir-ho en les sales d'aforament menor.

3. Els programes dobles en els que es projectin dues obres cinematogràfiques comunitàries es computaran com a un dia a efectes de cobertura de quota de pantalla. Aquells en els que es projecti una obra cinematogràfica comunitària es computarà com a mig dia, sempre que es tracti de locals que es dediquin a l'exhibició de programes dobles per un període continuat de sis mesos. En la resta de casos, els programes dobles no seran computats.

Article 7. Quotes de distribució cinematogràfica

1. Les Empreses distribuïdores constituïdes legalment podran distribuir obres cinematogràfiques comunes lliurement a les sales d'exhibició cinematogràfica.
2. Per distribuir una obra cinematogràfica de nacionalitat de tercers països en versió doblada serà requisit imprescindible l'obtenció prèvia de la llicència corresponent. S'entén per versió doblada aquella que s'exhibeix en una llengua diferent a les reconegudes com a oficials en el territori del país que atorga nacionalitat a la pel·lícula.
3. Les empreses distribuïdores tindran dret a obtenir dues llicències de doblatge a qualsevol llengua oficial espanyola de pel·lícules de tercers països per cada obra cinematogràfica de qualsevol estat membre de la Unió Europea, que acrediti tenir contractada per a la seva distribució a l'estat Espanyol en les següents condicions:
 - a) La primera llicència s'obtindrà quan s'acrediti que l'obra cinematogràfica comunitària ha assolit uns ingressos bruts en taquilla de 20.000.000 de pessetes.
 - b) La segona llicència s'obtindrà quan s'acrediti que l'obra cinematogràfica comunitària ha assolit uns ingressos bruts en taquilla de 30.000.000 de pessetes, havent estat exhibida almenys en dues llengües oficials de l'estat Espanyol, i d'acord amb les condicions que es fixin reglamentàriament.
4. L'obtenció de llicències de doblatge no serà necessària quan es tracti de pel·lícules de països membres del Consell d'Europa qualificades per l'organisme estatal o autonòmic competent com a especialment recomenades al públic infantil i es doblin a dues llengües oficials de l'estat Espanyol a les Comunitats Autònomes amb més d'una llengua oficial espanyola.
5. Les llicències són intransferibles i les no aplicades caducaran al cap de dos anys de generar la llicència.
6. En els títols de crèdit de la versió doblada d'una pel·lícula hi haurà d'haver la relació d'autors, directors, actors i la resta de professionals que hagin intervingut en el doblatge de la pel·lícula, així com també l'empresa responsable d'aquest doblatge.
7. Per certificar la nacionalitat de les obres cinematogràfiques comunitàries s'estarà en allò previst als articles 1 i 2 d'aquest Real Decret-Llei.

Article 8. Criteris lingüístics

El Govern podrà modificar les quotes de pantalla i de distribució, establint normes més àmplies o més restrictives, especialment en funció de criteris lingüístics, quan es consideri necessari per tal de complir objectius de política lingüística i sempre que es respectin el dret comunitari, havent escoltat les Comunitats Autònomes afectades.

Article 9. Infraccions

Les infraccions al que s'ha establert en les normes legislatives sobre cinematografia es classifiquen en infraccions molt greus, infraccions greus i infraccions lleus.

1. Són infraccions molt greus:

- a)** L'incompliment de la quota de pantalla en percentatge superior al 20 per 100 referit al nombre de dies d'exhibició de pel·lícules comunitàries que correspongui projectar a cada sala, establert en l'article 6 d'aquesta Llei.
- b)** La falsetat per part d'una empresa distribuïdora pel que fa a les dades que acreditin l'exhibició i la contractació de pel·lícules comunitàries i de tercers països i la resta de requisits als que es refereix l'article 7 d'aquesta Llei.
- c)** El falsejament de les dades de registre i de la resta que de dades que s'exigeixin, a efectes d'allò previst a l'article 4 d'aquesta Llei, per a l'atorgament d'ajuts i subvencions.
- d)** L'incompliment dels percentatges que s'estableixin en l'aplicació d'allò establert a l'article 5 d'aquesta Llei.

2. Són infraccions greus:

- a)** L'incompliment de la quota de pantalla en percentatge superior al 10 per 100, i igual o inferior al 20 per 100, referit al nombre de dies d'exhibició de pel·lícules comunitàries que correspongui projectar a cada sala, aplicant allò establert a l'article 6 d'aquesta Llei.
- b)** L'incompliment de les obligacions que es derivin per als beneficiaris de les mesures de foment en desenvolupament d'allò establert a l'article 4 d'aquesta Llei.
- c)** L'incompliment del que s'estableix en els articles 1,2 i 6 de la Llei 1/1982, del 24 de febrer, a partir de la qual es regulen les sales especials d'exhibició cinematogràfica, la Filmoteca espanyola i les tarifes corresponents a les taxes per llicència de doblatge.
- d)** El falsejament, per part dels qui hi estan obligats, de les dades que constitueixen el sistema de verificació de taquilla.
- e)** La reiteració en la realització de més de quatre faltes lleus.

3. Són infraccions lleus:

- a)** L'incompliment de la quota de pantalla en percentatge igual o inferior al 10 per 100, referit al nombre de dies d'exhibició de pel·lícules comunitàries que correspongui projectar a cada sala, aplicant allò establert a l'article 6 d'aquesta Llei.

- b) Qualsevol altre incompliment d'allò previst per la legislació cinematogràfica vigent, citada en la disposició derogatòria primera d'aquesta llei.

Article 10. Sancions

1. Les infraccions seran sancionades:
 - a) Les lleus, amb una multa de fins a 500.000 pessetes.
 - b) Les greus amb una multa d'entre 500.001 pessetes fins a 5.000.000 de pessetes.
 - c) Les molt greus, amb una multa d'entre 5.000.001 de pessetes fins a 10.000.000 de pessetesIndependentment de la imposició de la sanció de multa, que procedeix en cada cas, la reiteració en l'incompliment greu o molt greu de la quota de pantalla produïda en un període no superior a tres anys, així com les infraccions de caràcter molt greu, quan l'incompliment de la quota de pantalla excedeixi del 40 per 100, podran ser sancionades amb el tancament del local fins a sis mesos.
2. La imposició de les sancions s'ajustarà al procediment sancionador regulat per la Llei de Règim Jurídic de les Administracions Públiques i del Procediment Administratiu Comú, i la seva instrucció correspondrà a l'ICAA o a l'organisme autonòmic corresponent.
3. En l'àmbit de les competències de l'Administració General de l'Estat correspondrà al Director General de l'ICAA la sanció de les infraccions lleus, al Ministre de Cultura les greus i al Consell de Ministres les d'infraccions molt greus. Els òrgans de les Administracions autonòmiques competents per imposar les sancions es determinaran per la normativa de la Comunitat Autònoma corresponent.

Disposició addicional primera. Facultats de modificació per part del Govern

Els imports, quotes i percentatges als que es refereixen els articles 6 i 7 d'aquesta Llei podran ser modificats pel Govern un cop aquest hagi escoltat a les Comunitats Autònomes i a les associacions afectades per la matèria.

En les Comunitats Autònomes amb més d'una llengua oficial espanyola, el Govern, havent escoltat les Comunitats Autònomes afectades, també podrà adaptar les modalitats de compliment a què es refereixen els articles 6 i 7 d'aquesta Llei.

Disposició addicional segona. Consell Superior de la Cinematografia (...)

Disposició derogatòria única

Des del moment en què entri en vigor aquesta Llei, quedarà derogat el Real Decret-Llei 19/1993, del 10 de desembre, de Mesures Urgents per a la Cinematografia, i totes les disposicions que s'oposin a la Llei actual.

Disposició final primera. Taula de vigències

1. Es declaren vigents, sempre i quan no s'oposin a aquesta Llei, els articles 4 i 8 de la Llei 3/1980, del 10 de gener, de regulació de quotes de pantalla i distribució cinematogràfica, i la Llei 1/1982, de 24 de febrer, a partir de la qual es regulen les sales especials d'exhibició cinematogràfica, la Filmoteca espanyola, i les tarifes de les taxes per llicència de doblatge.
2. Es declaren expressament vigents fins que el Govern dicti un Reglament General de Desenvolupament d'aquesta Llei i sempre que no s'oposin al que aquesta preveu, les disposicions següents:

(...)

- Reial Decret 448/1989, de 22 d'abril, pel qual es regula la difusió de pel·lícules cinematogràfiques i altres obres audiovisuals recollides en suport videogràfic.
 - Reial Decret 1282/1989, del 28 d'agost, d'ajuts a la cinematografia, modificat pel Reial Decret 1773/1991, del 13 de desembre.
- (...)
- Ordre del 12 de març de 1990 per la qual es desenvolupa el Reial Decret 1282/1989, del 28 d'agost, d'ajuts a la cinematografia, publicada en el "Butlletí Oficial de l'estat", del 17 de març de 1990, i Ordre de 20 de gener de 1992, a partir de la qual s'estableixen les normes per accedir als ajuts específics previstos a l'article 7.2 del Reial Decret 1282/1989, del 28 d'agost, en la redacció del Reial Decret 1773/1991, del 13 de desembre.
- (...)
- Ordre de 4 del maig de 1992, a partir de la qual es modifica la del 3 d'abril de 1991 que desenvolupa el Reial Decret 2332/1983, de l'1 de setembre, per a la regularització de la venda, distribució i exhibició pública de material audiovisual, publicada en el "Butlletí Oficial de l'estat" del 15 de maig de 1992.

(...)

Disposició final segona. Vigència de les llicències de doblatge

Allò previst a l'article 7, apartats 2,3,5, tindrà una vigència de cinc anys, a partir de l'entrada en vigor d'aquesta Llei.

Disposició final tercera. Preceptes de caràcter bàsic

Els articles 1,2,3,4,5,6,7,8,9 i 10, així com les disposicions addicionals, la disposició derogatòria i les disposicions finals d'aquesta Llei, es dicten sota l'empara de l'article 149.1.13 i 149.2 de la Constitució.

L'article 5 i l'apartat 1, d) de l'article 9 d'aquesta Llei es dicten a l'empara dels articles 149.1.13 i 149.1.27 i 149.2 de la Constitució.

Disposició final quarta. Facultats de desenvolupament

S'autoritza el Govern per dictar les disposicions necessàries per al desenvolupament d'aquesta Llei i per refundre i harmonitzar la normativa reglamentària vigent en les matèries afectades.

Disposició final quinta. Entrada en vigor

Aquesta Llei entrarà en vigor el dia de la seva publicació al "Butlletí Oficial de l'estat".

BOE 22 de febrer de 1997 (Nº 46)

Reial Decret 24 de gener de 1997, número 81/1997

CINEMATOGRAFIA: Desenvolupa parcialment la Llei 17/1994, de 8 de juny (RCL 1994, 1625), de protecció i foment, i actualitza i refon les normes relatives a la realització de pel·lícules en coproducció, sales d'exhibició i qualificació de les pel·lícules cinematogràfiques

(...) es considera necessari iniciar el procés de desaparició de llicències de doblatge que han perturbat la distribució de les pel·lícules espanyoles, homologant la legislació espanyola en aquest tema a la resta dels països europeus. El capítol I d'aquest Reial Decret contempla una liberalització de les quotes de distribució fixades a l'article 7 de la Llei 17/1994 i també la flexibilització de la quota de pantalla, establerta a l'article 6 d'aquesta mateixa Llei 17/1994.

(...)

Es desenvolupen en el capítol VI els articles 9 i 10 de la Llei 17/1994, de 8 de juny, relatius al procediment sancionador.

(...)

CAPÍTOL I

Quotes de pantalla i de distribució

Article 1. Quotes de pantalla

1. Les sales d'exhibició cinematogràfica estaran obligades a programar durant cada any natural obres cinematogràfiques comunitàries en versió original o doblades, de tal manera que al cap de l'any s'hagi observat la proporció d'un dia com a mínim d'obra cinematogràfica comunitària per cada tres dies d'exhibició de pel·lícules de tercers països en versió doblada a qualsevol llengua oficial espanyola., independentment de la data d'estrena de les pel·lícules computables.
2. En comptes de la proporció anterior, s'aplicarà la d'un dia de pel·lícula comunitària per cada quatre dies d'exhibició de pel·lícules de tercers països, sempre i quan aquestes s'exhibeixin a totes les sessions ordinàries d'un mateix dia doblades a alguna llengua oficial espanyola pròpia d'una Comunitat Autònoma. Aquesta mateixa proporció s'aplicarà als dies de projecció de les pel·lícules comunitàries designades per l'Institut de Cinematografia i de l'Art Àudiocisual (ICAA) o per les Comunitats

Autònomes en l'àmbit de la seva competència territorial, com d'especial interès cinematogràfic.

Article 2. Quotes de distribució cinematogràfica

Les empreses distribuïdores tindran dret a l'obtenció de tres llicències de doblatge a qualsevol llengua oficial espanyola de pel·lícules de tercers països per cada obra cinematogràfica de qualsevol estat membre de la Comunitat Europea, que acrediti tenir contractada per a la seva distribució a l'estat Espanyol, en les següents condicions:

- a) La primera llicència s'obtindrà quan s'acrediti que l'obra cinematogràfica comunitària ha assolit uns ingressos bruts en taquilla de deu milions de pessetes.
- b) La segona llicència s'obtindrà quan s'acrediti que l'obra cinematogràfica comunitària ha assolit uns ingressos bruts en taquilla de vint milions de pessetes.
- c) La tercera llicència s'obtindrà quan s'acrediti que l'obra cinematogràfica comunitària ha assolit uns ingressos bruts en taquilla de trenta milions de pessetes i, en cas d'exhibir-se en versió doblada, sempre que ho sigui almenys en dues llengües oficials espanyoles, hagi assolit un ingressos bruts en taquilla de cinc milions de pessetes en llengua espanyola minoritària i s'hagi exhibit en aquesta llengua a un mínim de cinc poblacions.

CAPÍTOL II

Normes per a la realització de pel·lícules cinematogràfiques en coproducció
(...)

CAPÍTOL III

Normes per a les sales d'exhibició cinematogràfica
(...)

CAPÍTOL IV

Qualificació d'obres cinematogràfiques
(...)

CAPÍTOL V

Pel·lícules i sales X
(...)

CAPÍTOL VI

Procediment sancionador

Article 21. Procediment per a la imposició de sancions

1. La imposició de les sancions previstes a l'article 10 de la Llei 17/1994, de 8 de juny, de Protecció i Foment de la Cinematografia, s'ajustarà en allò que sigui competència dels òrgans de l'Administració General de l'Estat, al procediment regulat pel Reglament del procediment per a l'exercici de la

potestat sancionadora, aprovat pel Reial Decret 1398/1993, de 4 d'agost (RCL 1993, 2402), amb les especialitats procedimentals compreses en aquest capítol.

2. Serà competent per iniciar la iniciació del procediment el Director General de l'Institut de la Cinematografia i l'Art Audiovisual (ICAA) i per a la instrucció l'òrgan o funcionari que aquest designi. En l'àmbit de les Comunitats Autònomes amb competències sobre la matèria, els correspondrà la tasca de determinar els òrgans competents per a la incoacció i instrucció del procediment.
3. Són òrgans competents per a la imposició de sancions els establerts en l'article 10.3 de la Llei 17/1994, de 8 de juny, de Protecció i Foment de la Cinematografia: en l'àmbit de les competències de l'Administració General de l'Estat correspondrà al director general de l'ICAA la sanció de les faltes lleus, al Ministre d'Educació i Cultura les greus, i al Consell de Ministres les infraccions molt greus. Els òrgans de les administracions autonòmiques competents per imposar sancions es determinaran per la normativa de la Comunitat Autònoma corresponent.

(...)

Disposició addicional primera. Facultats de modificació

Es faculta a la Ministra d'Educació i Cultura per tal que, mitjançant una Ordre, escoltades les associacions professionals afectades, pugui modificar la proporció de participacions de l'article 5d) i els percentatges dels ajuts de l'article 10.3

Disposició addicional segona. Seguiment de la quota de pantalla

L'Institut de Cinematografia i de l'Art Audiovisual, amb els sectors de la indústria i professionals de la cinematografia, analitzarà anualment l'aplicació i evolució de la quota de pantalla.

Disposició transitòria primera. Retroactivitat de la quota de pantalla

La quota de pantalla modificada per l'article 1 d'aquest Reial Decret serà d'aplicació amb efectes d'1 de gener de 1995.

Disposició transitòria segona. Retroactivitat de quota de distribució

Les quotes de distribució modificades per l'article 2 d'aquest Reial Decret seran d'aplicació per a les pel·lícules comunitàries contractades per a la seva distribució i qualificades per edats a partir de la data de l'1 de gener de 1995.

Disposició derogatòria única. Derrogació normativa

1. A partir del moment en què entri en vigor aquest Reial Decret, quedaran derogades les següents disposicions, sense perjudici de la vigència de les seves normes de desenvolupament, sempre i quan no s'oposin a allò establert per aquesta norma i sempre que no se n'hagin aprovat unes altres que les substitueixin:

- a) Ordre de 22 d'octubre de 1952 (RCL 1952, 1442 i NDL 20863, nota) reguladora del procediment per a la imposició de multes, modificada per Ordre de 29 de novembre de 1956 (RCL 1956, 1914 i NDL 20863, nota).
(...)

Disposició final primera. Autorització per dictar disposicions d'aplicació

S'autoritza a la Ministra d'Educació i Cultura per tal qu, en l'àmbit de les seves competències, dicti les disposicions necessàries per a l'aplicació d'aquest Reial Decret.

Disposició final segona. Títols competencials

Aquest Reial Decret es dicta per al desenvolupament de la Llei 17/1994, de 8 de juny, de Protecció i Foment de la Cinematografia i per refondre i actualitzar les normes compreses a la disposició final segona d'aquesta Llei.

Són preceptes de caràcter bàsic, a l'empara d'allò establert en els articles 149.1.13ª i 149.2 de la Constitució (RCL 1978, 2836 i ApNDL 2875), els capítols I, II, III, IV i V d'aquest Reial Decret.

Disposició final tercera. Entrada en vigor

Aquest Reial Decret entrarà en vigor el dia següent al de la seva publicació al "Butlletí Oficial de l'Estat".

DOGC

DECRET

237/1998, de 8 de setembre, sobre mesures de foment de l'oferta cinematogràfica doblada i subtitulada en llengua catalana

DECRETO:

Article 1

Objecte d'aquest Decret

- 1.1. Aquest Decret té per objecte el desplegament reglamentari de l'article 28.3 de la Llei 1/1998, de 7 de gener, de Política Lingüística, per garantir que les persones consumidores i usuàries de Catalunya puguin accedir a uns nivells significatius de presència de la llengua catalana en l'oferta cinematogràfica.
- 1.2. Amb aquesta finalitat, el present Decret estableix quotes lingüístiques de distribució i de pantalla per a les obres cinematogràfiques que es distribueixin i s'exhibeixin en l'àmbit territorial de Catalunya doblades o subtitulades en una llengua diferent de l'original.
- 1.3. Aquest Decret es dicta sense perjudici del compliment, per part de les empreses distribuïdores i exhibidores d'obres cinematogràfiques, del règim que estableix la Llei de l'Estat 17/1994, de 8 de juny, de protecció i foment de la cinematografia, i la normativa que la desplega, i també sense perjudici de les competències de l'Estat en matèria d'importació de pel·lícules.

Article 2

Libertat de distribució i d'exhibició

(...)

Article 3

Quota de distribució d'obres doblades

VI. BIBLIOGRAFIA

"Box Office", Cine Informe nº 704 any 38, desembre de 1998

DEPARTAMENT DE CULTURA, Exhibició 1996, Generalitat de Catalunya, 1997

DEPARTAMENT DE CULTURA, Exhibició 1996, Generalitat de Catalunya, 1997

"Informe. El trabajo del año", ACADEMIA Revista del cine español nº 25, gener de 1999

IZARD, Natàlia, La traducció cinematogràfica, Centre d'Investigació en Comunicació, Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1992

MANÉN, Mireia i SERRACANT, Pau, El cinema doblat en català: una anàlisi dels resultats, Generalitat de Catalunya, juny de 1996

"Negocios", FOTOGRAMAS & VÍDEO nº 1864, febrer de 1998

"Taquillas", Boletín de la Academia de las Artes y Ciencias Cinematográficas de España nº 42, gener de 1999-02-11